

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 61/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Špireková & Partners, s. r. o., Námestie Matice slovenskej 6, Žiar nad Hronom, konajúcou prostredníctvom konateľky a usadenej euroadvokátky JUDr. Barbary Špirekovej, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 6 S 1/2014 z 24. septembra 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 6 S 1/2014 z 24. septembra 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Žiar nad Hronom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žiar nad Hronom je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet

jeho právnej zástupkyne Špireková & Partners, s. r. o., Námestie Matice slovenskej 6, Žiar nad Hronom, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 S 1/2014 z 24. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako nezávislý kandidát na starostu obce Prestavky (ďalej len „obec“) odovzdal 19. septembra 2014 miestnej volebnej komisii v obci kandidátnu listinu pre voľby starostu obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou 100 obyvateľov obce na podporu kandidatúry.

Miestna volebná komisia rozhodnutím č. 1/2014 z 23. septembra 2014 rozhodla tak, že sťažovateľa ako nezávislého kandidáta na starostu obce nezaregistrovala.

Sťažovateľ následne 24. septembra 2014 doručil okresnému súdu návrh podľa § 250zd Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta na starostu.

O návrhu rozhodol okresný súd napadnutým uznesením č. k. 6 S 1/2014-13 z 24. septembra 2014 tak, že ho zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľ má za to, že Okresný súd Žiar nad Hronom nesprávnou aplikáciou jednoduchého práva spôsobil porušenie základného práva sťažovateľa na ochranu pred diskrimináciou, právo na súdnu ochranu, právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov, volebného práva a prístupu k voleným a iným verejným funkciám.

Dôvody, pre ktoré rozhodla Miestna volebná komisia v Prestavlkoch o nezaregistrovaní sťažovateľa ako nezávislého kandidáta, nepredstavujú svojim charakterom a rozsahom tak závažné skutočnosti, že by mali za následok obmedzenie pasívneho volebného práva sťažovateľa, ktoré mu garantuje v čl. 30 ods. 3 a 4 Ústava SR. Ústava SR zakotvuje základné princípy volebného práva, ktorými je jeho všeobecnosť, rovnosť a priamosť, pričom volebné právo sa vykonáva tajným hlasovaním. Občania pritom majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Podľa čl. 2 ods. 1 Ústavy SR, štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo. Nepriamo, t. j. prostredníctvom volených zástupcov, teda aj prostredníctvom voľby poslancov do obecných zastupiteľstiev Nepriamo, t. j. prostredníctvom volených zástupcov, teda aj prostredníctvom voľby poslancov do obecných zastupiteľstiev a starostov obcí, dochádza k realizácii princípu suverenity občanov, uvedeného v čl. 2 ods. 1 Ústavy SR. Sťažovateľ má za to, že prísne formalistický výklad zákonných ustanovení zákona o voľbách a zákona o petičnom práve, vo vzťahu k posúdeniu úplnosti petície na podporu kandidatúry nezávislého kandidáta, tak, ako ho vykonala Miestna volebná komisia a následne aj Okresný súd Žiar nad Hronom môže mať za následok znemožnenie výkonu ústavou garantovaného práva navrhovateľa byť volený do orgánov verejnej moci (pasívne volebné právo). Navyše, nedostatky, ktoré boli vytýkané zo strany Miestnej volebnej komisie v Prestavlkoch k predloženej petícii sťažovateľa, mohli byť dodatočne, dostatočným spôsobom odstránené tak, že by nevznikla žiadna pochybnosť o tom, že petíciu podpísali konkrétni obyvatelia obce Prestavky, ktorí sú nezameniteľní

s inými osobami. Je tiež potrebné uviesť, že, prihliadajúc k počtu obyvateľov obce, ktorí podporili kandidatúru sťažovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu obce, v prípade jeho nezaregistrovania, došlo aj k znemožneniu realizácie práva obyvateľov obce voliť uvedeného kandidáta (aktívne volebné právo), ktoré je garantované Ústavou SR.

Dôvody neuznania podpisov pod č. 85: [REDAKOVANÉ] a pod č. 100: [REDAKOVANÉ], spočívajúce v tom, že podpisovatelia neuviedli k označeniu názvu obce aj súpisné číslo domu, sťažovateľ nepovažuje za tak závažné, že ich dôsledkom by malo byť úplné neuznanie ich platnosti. V konaní predsa nie je sporné, že uvedené osoby petíciu podpísali, nie je sporná ani ich totožnosť, keďže v obci Prestavky viaceré osoby s uvedenými menami a dátumami narodenia nebývajú. Pokiaľ ide o neuznanie podpisu osoby pod poradovým číslom 42: [REDAKOVANÉ], keďže nemá čitateľne uvedený dátum narodenia, označenie trvalého pobytu a čísla domu, nie je možné považovať za dôvodné, nakoľko tieto údaje sú bez akýchkoľvek problémov čitateľné. Z údajov podpisovateľa jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplývajú aj údaje o jeho bydlisku a dátume narodenia Navyše pri tejto osobe rovnako nevznikajú žiadne pochybnosti, o ktorú osobu, žijúcu v obci Prestavky sa jedná. Po správnom zohľadnení uvedených skutočností by mal súd preukázané, že petíciu na podporu kandidatúry sťažovateľa ako nezávislého kandidáta vo voľbách na starostu obce, podpísalo platne sto podpisovateľov, čo, v zmysle prílohy k zákonu o voľbách, predstavuje dostatočný počet voličov pre zaregistrovanie nezávislého kandidáta.“

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa na ochranu pred diskrimináciou garantované čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v spojitosti so základným právom na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov a prístup k voleným a iným verejným funkciám garantované v čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 6 S/1/2014 zo dňa 24. septembra 2014 porušené bolo.

... Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 6 S/1/2014 zo dňa 24. septembra 2014 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie...“

Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyhlásil voľby starostu obce Prestavky konané 15. novembra 2014 za neplatné, alternatívne, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €. Zároveň žiadal, aby mu ústavný súd priznal právo na úhradu trov konania.

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že ak ústavný súd vyhovie jeho sťažnosti, ale nevyhlási predmetné voľby za neplatné, bude mu *„fakticky odopreté právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí rovnako ako aj prístup k volebným a iným verejným funkciám. S ohľadom na uvedené si... uplatňuje primerané zadosťučinenie..., ktoré primerane zodpovedá pocitu nespravodlivosti a márnosti ako sprievodného znaku porušenia základného práva.“*

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 28. januára 2015 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr. A/177/15 z 3. marca 2015, v ktorom poukázal na to, že nedisponuje „*právomocou posúdiť procesnoprávny postup resp. hmotnoprávne posúdenie veci zákonným sudcom. Naviac nebolo možné konzultovať postup zákonnej sudkyne... z dôvodu dlhodobej PN.*“. Navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu porušené neboli.

Sťažovateľ sa k vyjadreniu predsedu okresného súdu osobitne nevyjadril.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorá určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci

samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva a slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00). Ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva sťažovateľa) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky, napr. III. ÚS 150/99).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy právneho poriadku Slovenskej republiky. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (II. ÚS 249/2011).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane súdov rozhodujúcich o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb, rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov...

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým zoberal do úvahy, že tento namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (IV. ÚS 102/08).

Výklad a aplikácia práva všeobecnými súdmi musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy poukazuje ústavný súd na to, že tieto základné práva sú jedným z kľúčových politických práv, ktoré súvisia a charakterom Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že z jeho doterajšej rozhodovacej praxe vyplýva,

že orgány zabezpečujúce prístup k voleným a iným verejným funkciám môžu porušiť čl. 30 ods. 4 ústavy (a tým aj čl. 30 ods. 1 ústavy, pozn.) aj tým, že „sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu“ (III. ÚS 75/01), resp. že nezabezpečia „objektívitu konania“ (II. ÚS 9/00, III. ÚS 23/00). V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (II. ÚS 5/03), že „v právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci... postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektivitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektivitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu verejnej moci. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkované súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody.“ Podobne vo veci sp. zn. PL. ÚS 35/03 ústavný súd uviedol: „... subjektom tohto práva je každý občan Slovenskej republiky, ktorý sa o volenú funkciu uchádza. Obsahom uvedeného práva je aj predpoklad, že jednotliví voliči budú mať možnosť odovzdať svoj hlas v prospech niektorého z kandidátov za rovnakých podmienok vrátane možnosti dostať sa k informáciám o jednotlivých kandidátoch rovnakým spôsobom.“

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Podľa judikatúry ústavného súdu ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) hodnotí ústavný súd aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99). K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010).

Materiálny prístup pri výklade a aplikácii volebných zákonov a pri hodnotení porušení volebných zákonov je potrebné aplikovať v celom volebnom procese, t. j. aj v štádiu predkladania kandidátnych listín a hodnotenia toho, či kandidát splnil zákonné predpoklady na zaregistrovanie ako kandidáta pre voľby starostu obce, prípadne poslanca obecného zastupiteľstva.

V prerokúvanom prípade miestna volebná komisia rozhodnutím č. 1/2014 z 23. septembra 2014 nezaregistrovala sťažovateľa ako kandidáta na starostu obce z dôvodu, ktorý uviedla takto: „*nesplnenie podmienok § 17 ods. 1 písm. f) (neúplná petícia podľa § 16 ods. 9).*“

Rozhodnutie miestnej volebnej komisie preskúmal na základe návrhu sťažovateľa okresný súd a napadnutým uznesením jeho návrh zamietol. V odôvodnení poukázal na dokazovanie, ktoré vo veci vykonal, a na relevantné skutkové zistenia:

„Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so spisovým materiálom, a to Návrhom na začatie konania zo dňa 24. 09. 2014, Rozhodnutím miestnej volebnej komisie v Prestavlkoch č. 1/2014 zo dňa 23. 09. 2014, Petíciou na podporu kandidatúry nezávislého kandidáta [REDAKOVANÉ] na funkciu starostu obce podpísanú voličmi obce, Zverejnením počtu obyvateľov obce Prestavky ku dňu vyhlásenia volieb do orgánov samosprávy obcí, Záznamom o lustrácii v registri obyvateľov SR založenými v spise a zistil nasledovné:

Rozhodnutím miestnej volebnej komisie v Prestavlkoch číslo 1/2014 zo dňa 23. 09. 2014 nebol nezávislý kandidát [REDAKOVANÉ] dňa 23. 09. 2014 zaregistrovaný na kandidátnej listine pre voľby starostu obce z dôvodu nesplnenia podmienok § 17 ods. 1 písm. f) (neúplná petícia podľa § 16 ods. 9). Petícia navrhovateľa nachádzajúca sa na 7 hárkoch, obsahuje poradové číslo voličov s podpismi voličov s počtom 100. Pri voličoch pod poradovým číslom 85: [REDAKOVANÉ] a poradovým číslom 100: [REDAKOVANÉ] nie je uvedené číslo domu. Volič pod poradovým číslom 42 s uvedením mena a priezviska [REDAKOVANÉ] nemá čitateľne uvedený dátum narodenia, označenie trvalého pobytu a čísla domu. V registri obyvateľov sa uvedená osoba nedá lustrovať. Z oznámenia obce Prestavky ku dňu vyhlásenia volieb, t. j. k 1. 7. 2014 vyplýva, že obec má 663 obyvateľov.“

Následne okresný súd citoval relevantné ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“) a uviedol svoje právne závery:

«Preskúmaním petície voličov obce Prestavky na podporu kandidatúry nezávislého kandidáta [REDAKOVANÉ] (navrhovateľa) na starostu obce vo voľbách v roku 2014 súd dospel k záveru, že petícia je neúplná. Neobsahuje pri všetkých voličoch v počte 100 zákonom predpísané údaje o voličovi: meno a priezvisko, dátum narodenia, trvalý pobyt (názov obce a číslo domu). Pri podpise voličov pod poradovým číslom 85 na strane č. 6

petičného hárku a poradovým číslom 100 na 7. strane petičného hárku nie je uvedené číslo domu. Volič pod poradovým číslom 42 na strane č. 3 petičného hárku je označený nečitateľnými údajmi.

Súd má za to, že petícia má obsahovať pri označení trvalého pobytu voličov len názov obce, ulice, ak je obec členená na ulice, a číslo domu, a preto označenie trvalého pobytu voličov s dodatkom „časť [REDAKOVANÉ]“ je irelevantné.

Z výsledkov dokazovania mal súd za preukázané, že Miestna volebná komisia v Prestavlkoch postupovala súlade so zákonom, keď pre neúplnosť petície rozhodla o nezaregistrovaní navrhovateľa ako nezávislého kandidáta na kandidátnej listine pre voľby starostu obce Prestavky vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2014.

Z uvedených dôvodov pri aplikácii citovaných zákonných ustanovení súd návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol.»

Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy napadnutým uznesením okresného súdu. V rámci svojej argumentácie tvrdí, že okresný súd nesprávne posúdil otázku úplnosti petície voličov. Vytýkané nedostatky petície nie sú podľa neho také závažné, aby mali mať za následok obmedzenie pasívneho volebného práva. Navyše, tieto nedostatky mohli byť dodatočne odstránené tak, aby nevznikla pochybnosť, že petíciu podpísali konkrétni obyvatelia obce.

Pokiaľ ide o neuznanie podpisov pod č. 85 a č. 100 pre neuvedenie súpisného čísla domu, sťažovateľ uvádza, že tento nedostatok nie je taký závažný, aby vznikla pochybnosť o totožnosti týchto voličov a o tom, že petíciu podpísali.

Pokiaľ ide o neuznanie podpisu pod č. 42 pre nečitateľnosť dátumu narodenia a označenia trvalého pobytu, podľa sťažovateľa sú tieto údaje čitateľné a tiež je zjavné, o ktorú osobu žijúcu v obci ide.

Podľa § 16 ods. 4 zákona o voľbách kandidátna listina nezávislého kandidáta obsahuje meno a priezvisko, akademický titul, vek, povolanie, trvalý pobyt a podpis kandidáta.

Podľa § 16 ods. 9 zákona o voľbách súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča, dátum narodenia voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu. Počet obyvateľov obce zverejní obec spôsobom v mieste obvyklým najneskôr 85 dní pred dňom volieb.

Podľa § 17 ods. 1 písm. f) zákona o voľbách miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, ak chýba alebo je neúplná petícia podľa § 16 ods. 9.

Podľa § 21 ods. 2 zákona o voľbách kandidovať na funkciu starostu (primátora) môžu aj nezávislí kandidáti. Nezávislý kandidát doručí svoju kandidátnu listinu v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisie najneskôr 55 dní pred dňom volieb. Súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča, dátum narodenia voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu.

Podľa § 21 ods. 3 zákona o voľbách kandidátna listina obsahuje meno, priezvisko a akademický titul, vek, povolanie, trvalý pobyt kandidáta a názov politickej strany, ktorá kandidáta navrhla, alebo údaj o tom, že ide o nezávislého kandidáta. Ku kandidátnej listine sa pripojí vyhlásenie podľa § 16 ods. 8 zákona o voľbách.

Podľa § 22 ods. 1 písm. c) zákona o voľbách miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, ak chýba alebo ak je neúplná petícia podľa § 21 ods. 2.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o petičnom práve každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy (ďalej len „orgán verejnej správy“) so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami (ďalej len „petícia“).

Podľa § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve každý má právo spôsobom neodporujúcim zákonu vyzývať iné osoby, aby svojím podpisom petíciu podporili. Fyzická osoba čitateľne uvedie svoje meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a k týmto údajom pripojí svoj podpis... Ak osobitný predpis ustanovuje najnižší počet osôb podporujúcich petíciu alebo vek osôb podporujúcich petíciu, uvedie sa čitateľne k údajom o osobe podporujúcej petíciu aj dátum jej narodenia. Osobám podporujúcim petíciu sa musí umožniť, aby sa s obsahom petície riadne oboznámili pred jej podpísaním.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve ak podpisové hárky neobsahujú text petície, musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi; na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve petícia musí byť písomná, označená slovom petícia a musí obsahovať predmet verejného alebo iného spoločného záujmu a údaje uvedené v § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve o tom, kto ju podáva; ak petíciu podáva petičný výbor, uvedú sa údaje uvedené v § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve o každom jeho členovi. Osoba určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy podľa § 3 ods. 3 alebo 4 zákona o petičnom práve pripojí v petícii k menu, priezvisku a adrese trvalého pobytu aj podpis.

Podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve ak petícia nemá náležitosti podľa odseku 1, príslušný orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni, orgán verejnej správy petíciu odloží.

Jedným z predpokladov zaregistrovania nezávislého kandidáta pre voľby do obecného zastupiteľstva alebo pre voľby starostu je preukázanie, že jeho kandidatúru podporuje zákonom predpísaný počet voličov v príslušnej obci. Splnenie tejto zákonnej podmienky preukazuje kandidát petíciou, ktorá je súčasťou kandidátnej listiny (§ 16 ods. 9, § 21 ods. 2 zákona o voľbách).

Všeobecné náležitosti petície upravuje zákon o petičnom práve, ktorý v § 1 ods. 1 upravuje, že petíciou sú žiadosti, návrhy a sťažnosti vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu (hmotné vymedzenie petície).

Formálne vymedzenie petície upravuje § 5 ods. 1 a § 4 ods. 5 zákona o petičnom práve. Podľa uvedených ustanovení petícia je písomná, a obsahuje

- označenie petície,
- predmet verejného alebo iného spoločného záujmu (petícia v hmotnom význame),
- zákonom vymedzené údaje o subjektoch, ktoré podávajú petíciu (údaje o osobách, ktoré podávajú petíciu ako jednotlivé osoby alebo ako členovia petičného výboru),
- zákonom vymedzené údaje o osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy,
- podpis osoby, ktorá predkladá petíciu, resp. osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy a
- číselný údaj, ktorý vymedzuje počet priložených podpisových hárkov.

Zo znenia zákona o petičnom práve vyplýva, že súčasťou petície vo formálnom zmysle sú podpisové hárky (porovnaj napr. § 4 ods. 2, § 4 ods. 4, § 4 ods. 5), t. j. hárky,

na ktorých osoby prejavia zákonom predpísaným spôsobom svoju vôľu podporiť petíciu (petíciu v hmotnom význame) – podpisom a čitateľným uvedením zákonom ustanovených údajov. Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve podpisové hárky musia obsahovať

- text petície, alebo musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi,
- meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy,
- číselný údaj, ktorý vyjadruje poradie podpisového hárku.

Z § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve vyplýva, že ak petícia (vo formálnom zmysle, pozn.), nemá náležitosti podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve, orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Orgán verejnej správy petíciu odloží, ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni.

Z ustanovení zákona o voľbách je zrejmé, že tento zákon osobitne vymedzuje náležitosti, ktoré sa týkajú podpisových hárkov. V súvislosti s petíciou zákon o voľbách vymedzuje

- osoby, ktoré sú oprávnené podpísať petíciu a právne účinným spôsobom podporiť kandidatúru nezávislého kandidáta (voliči v zmysle § 2 zákona o voľbách),
- minimálny počet voličov, v závislosti od počtu obyvateľov obce, ktorý musia petíciu podpísať.

Zákon o voľbách tiež ustanovuje náležitosti prejavu vôle voliča na petícii (podpisových hárkoch, pozn.), t. j. akým spôsobom má volič prejsť svoju vôľu podporiť kandidatúru nezávislého kandidáta. Z § 16 ods. 9 a § 21 ods. 2 zákona o voľbách vyplýva, že volič podpíše podpisový hárok a k podpisu uvedie meno, priezvisko, dátum narodenia a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice a číslo domu.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním prejavu vôle voliča na podpisovom hárku petície uviedol, že ak zo všetkých údajov o osobe uvedenej na petičnom hárku je nesporné, že ide o existujúcu, inak identifikovateľnú osobu (aj bez uvedenia čísla domu), treba tento jej podpis považovať za platný (PL. ÚS 4/95).

Zmyslom a účelom tých ustanovení zákona o voľbách, ktoré upravujú zákonné náležitosti prejavu vôle voliča na podpisovom hárku petície podporujúcej kandidatúru nezávislého kandidáta, je požiadavka, aby tento prejav vôle bol vykonaný spôsobom, ktorý umožní záver o identite voliča a jeho reálnej existencii, jeho veku a tiež o jeho trvalom pobyte na území príslušnej obce, v ktorej kandiduje nezávislý kandidát.

Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia stotožnil so záverom miestnej volebnej komisie, že petícia sťažovateľa nespĺňala zákonom predpísané náležitosti z dôvodu, že dvaja voliči neuviedli pri označení trvalého pobytu súpisné číslo domu, a tiež jeden volič označil dátum narodenia a trvalý pobyt nečitateľne, preto ich podpisy považoval za neplatné.

Ústavný súd v súvislosti s overením platnosti podpisov voličov uvedených v petícii pod č. 85 a č. 100 pre neuvedenie čísla domu poukazuje na svoje závery v jeho skoršom rozhodnutí (PL. ÚS 4/95), ktoré možno aplikovať aj v tejto veci. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že jediným vytýkaným nedostatkom pri týchto podpisoch bolo neuvedenie čísla domu, pričom ale nevznikla pochybnosť o existencii a identite týchto voličov, o ich veku a ich trvalom pobyte na území obce. Za týchto okolností bolo podľa ústavného súdu potrebné považovať tieto podpisy za platné.

Pokiaľ ide o posúdenie platnosti podpisu pod č. 42 – odôvodnenie napadnutého uznesenia v tejto časti považuje ústavný súd za nepreskúmateľné. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukazuje v prvom rade na skutkové zistenie, že v registri obyvateľov „sa uvedená osoba nedá lustrovať“. Okresný súd sa však

v odôvodnení následne obmedzil na záver o neplatnosti tohto podpisu pre nečitateľné uvedenie dátumu narodenia a trvalého pobytu bez toho, aby sa vysporiadal s existenciou a totožnosťou tejto osoby.

Rozhodujúce je, že skutkové zistenie o nemožnosti lustrovania tejto osoby v registri obyvateľov môže byť relevantné pre záver o existencii a totožnosti voliča „[REDACTED]“ po poradovom čísle 42. Okresný súd preto mohol a mal vykonať ďalšie dokazovanie, napr. výsluchom sťažovateľa, členov miestnej volebnej komisie na zistenie skutočností, ktoré umožnia záver o existencii a totožnosti tejto osoby. Takýmto dokazovaním mohol okresný súd totiž zistiť, či uvedená osoba, ak existuje, je zjavne staršia ako 18 rokov, či má trvalý pobyt na území obce a či bola oprávnená podporiť kandidatúru sťažovateľa vo voľbách starostu obce. Toto dokazovanie sa javilo byť potrebné aj vzhľadom na závažný zákonný dôsledok, ktorý je spojený so záverom o neplatnosti podpisu voliča na petícii, ktorá obsahovala práve minimálny počet podpisov podľa zákona o voľbách. Za týchto okolností je záver okresného súdu o neplatnosti podpisu pod č. 42 pre nečitateľnosť dátumu narodenia a trvalého pobytu aj arbitrárny a formalistický, pretože záver o čitateľnosti určitého rukou písaného textu je v zásade vždy poznačený subjektívnym prístupom.

Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia tiež nevysporiadal v zákone o petičnom práve ustanovenou povinnosťou príslušného orgánu verejnej správy vyzvať predkladateľa petície na odstránenie jej nedostatkov podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve. Nevysporiadal sa s tým, či uvedené ustanovenie zákona o petičnom práve je potrebné aplikovať pri skúmaní náležitostí petície nezávislého kandidáta v doslovnom gramatickom znení zákona o petičnom práve, prípadne či ho treba aplikovať primeraným spôsobom vzhľadom na jej špecifickú funkciu vo voľbách „priznanú“ jej zákonom o voľbách, a tiež, či toto ustanovenie možno aplikovať v prípade nedostatkov, ktoré sa týkajú prejavu vôle voliča na podpisových hárkoch petície. Z predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že okresný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. Z predloženého súdneho spisu okresného súdu však nevyplýva, či pred svojím rozhodnutím okresný súd zisťoval, či miestna volebná komisia vyzvala sťažovateľa na odstránenie vytýkaných nedostatkov

petície; sám okresný súd sťažovateľa na ich odstránenie podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve nevyzval. Ani z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu nevyplýva, prečo nepovažoval okresný súd za potrebné vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov petície.

Ústavný súd takto dospel k záveru, že aplikáciu a výklad § 16 ods. 9 a § 21 ods. 2 zákona o voľbách okresným súdom – pri hodnotení platnosti prejavu vôle voliča na podpisovom hárku petície na podporu kandidatúry sťažovateľa – je potrebné považovať v časti za prehnane formálnu a v rozpore s princípom spravodlivosti a v časti za nepreskúmateľnú a zjavne neodôvodnenú. Takýto výklad a aplikácia nerešpektuje zmysel a účel citovaných zákonných ustanovení a nie je prejavom materiálneho prístupu k výkladu a aplikácii právnych predpisov. Z tohto dôvodu je napadnuté uznesenie okresného súdu ústavne neudržateľné. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd tiež dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo aj k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, pretože okresný súd napadnutým uznesením znemožnil sťažovateľovi, aby sa uchádzal o funkciu starostu vo voľbách do orgánov samosprávy obce vyhlásených na 15. november 2014.

Sťažovateľ namieta porušenie „základného práva... na ochranu pred diskrimináciou“, ktoré odôvodňuje totožnými skutočnosťami, ktoré uviedol v súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy. V sťažnosti tiež poukazuje na obsah svojho návrhu doručeného okresnému súdu, pričom uvádza, že *„miestna komisia už necelé dva mesiace pred konaním komunálnych volieb sama rozhodla o výsledku voľby starostu obce, keďže kandidáti sú dvaja, z čoho jeden kandidát je stranícky. Toto konanie volebnej komisie považuje sťažovateľ za diskriminačné už aj z toho dôvodu, že zo strany sťažovateľa išlo o nezávislého kandidáta.“*

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Ústavný súd dospel k záveru o porušení základných práv sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu z 24. septembra 2014. Z uvedeného záveru však nemožno bez ďalšieho odvodiť záver aj o porušení čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy. Sťažovateľ poukazuje na to, že miestna volebná komisia (a aj okresný súd) rozhodli o výsledku volieb, keďže na starostu v obci kandidovali len dvaja kandidáti. V tejto skutkovej okolnosti nemožno vidieť porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy.

Sťažovateľ poukazuje na to, že jeden kandidát bol „*stranícky*“, pričom sťažovateľ bol kandidátom nezávislým. Podmienka predloženia petície voličov podporujúcich kandidatúru kandidáta sa vzťahuje len na nezávislého kandidáta. Rozdielne zákonné podmienky registrácie kandidátov a skúmanie toho, či tieto podmienky kandidáti splnili, nie sú porušením čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy. Rovnako tak ani ústavne neudržateľný postup v procese hodnotenia zákonných podmienok pre zaregistrovanie kandidátnej listiny nezávislého kandidáta nepredstavuje automaticky porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy. Sťažovateľ v sťažnosti neuvádza takú argumentáciu, ktorá by nasvedčovala možnému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ namieta porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno aplikovať na súdne konanie, ktoré sa týka výlučne politického práva sťažovateľa a nesúvisí s jeho občianskym právom alebo záväzkom v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudok vo veci Orujov proti Azerbajdžanu z 26. 7. 2011 a rozsudok vo veci Pierre – Bloch proti Francúzsku z 21. 10. 1997 týkajúci sa sťažností kandidátov na poslancov zákonodarných zborov, alebo rozsudok vo veci Čerepkov proti Rusku z 25. 1. 2000 týkajúci sa výkonu funkcie primátora Vladivostoku).

V prerokúvanom prípade bolo predmetom konania rozhodovanie okresného súdu o návrhu sťažovateľa na jeho zaregistrovanie ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu obce. Predmetom konania takto bolo výlučne rozhodovanie o politických právach sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, preto v tejto veci nemožno aplikovať čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na tomto základe ústavný súd nevyhovел sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z 24. septembra 2014 (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu z 29. septembra 2014 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy. Nevyhovel však návrhu sťažovateľa na to, aby zrušil napadnuté uznesenie a vrátil vec okresnému súdu (bod 4 výroku tohto nálezu). Tento návrh považoval ústavný súd v čase svojho rozhodovania za právne bezvýznamný z toho dôvodu, že okresný súd už nemôže svojím postupom, prípadne rozhodnutím v prospech sťažovateľa, zasiahnuť do právoplatných výsledkov volieb do orgánov samosprávy obce; rozhodnutie ústavného súdu by bolo iba iluzórne.

Ústavný súd v súvislosti s požiadavkou sťažovateľa formulovanou v petite sťažnosti uvádza, že právomocou vyhlásiť voľby do orgánov územnej samosprávy za neplatné a zrušiť výsledok volieb disponuje len v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, nie aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorú uplatnil sťažovateľ na ochranu svojich práv.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto

koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, IV. ÚS 196/2011, IV. ÚS 318/2011). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovел sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej žiada vyhlásiť za neplatné voľby starostu obce konané 15. novembra 2014 (bod 4 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ požadoval primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti

prípade. Ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia za jediné možné a reálnu satisfakciu pre sťažovateľa a akceptoval jeho požiadavku.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci, na to, že následok, ktorý vznikol napadnutým uznesením okresného súdu, ktorý spočíval v tom, že sťažovateľovi bolo znemožnené sa uchádzať o funkciu starostu obce, ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 3 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou, pričom výšku týchto trov nevyčíslil.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 284,08 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2014 v sume 134 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,04 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015